

LEĠISLAZZJONI SUSSIDJARJA 350.21

HTIĠIET DWAR STANDARDS U PRATTIKA DWAR ID-DIVERSI TIPI TA' STHARRIĠ TA' L-OPINJONI PUBBLIKA MXANDRA FUQ IS-SERVIZZI TA' RADJU U TELEVIŻJONI

22 ta' Marzu, 2007

IN-NOTIFIKAZZJONI TAL-GVERN 264 ta' l-2007.

It-titolu ta' dawn l-htigiet huwa Htigiet dwar Standards u Prattika dwar id-diversi tipi ta' Stharrig ta' l-Opinjoni Pubblika Mxandra fuq is-Servizzi ta' Radju u Televizjoni. Titolu.

1. Dahla

1.1 Dawn il-Htigiet dwar Standards u Prattika saru mill-Awtorità tax-Xandir bis-sahha ta' l-artikolu 20(3) ta' l-Att dwar ix-Xandir, Kapitolu 350 tal-Ligijiet ta' Malta.

1.2 Il-kwistjoni partikolari dwar ix-xandir ta' diversi tipi ta' stharrig li sar ta' l-opinjoni pubblika mniżżla f'dawn il-htigiet, tajjeb li jissema minhabba fl-influenza li dan jista' jkollu fuq it-telespettaturi jew is-semmiegħa. L-Awtorità tax-Xandir għalhekk stharriget il-qagħda f'pajjizi barranin u sawret dawn ir-regoli biex jimxu fuqhom l-istazzjonijiet lokali tax-xandir.

2. Stharrig ta' l-Opinjoni Pubblika

2.1 L-istharrig ta' l-opinjoni pubblika hija biċċa għodda utli biex l-udjenza tgħarrafha kif taħseb li ser tmur votazzjoni. Madankollu, dan jista' jintuza wkoll biex jgħallat il-fehma tat-telespettaturi u tas-semmiegħa - l-aktar, jekk ngħidu ahna, dawn jixxandru fl-aħħar granet qabel xi elezzjoni ġenerali, l-elezzjoni parlamentari ta' l-Unjoni Ewropea jew xi referendum.

2.2 Xandar li jwassal ir-riżultati ta' stharrig dwar l-opinjoni pubblika irid mar-riżultati ta' l-istharrig ixandar ukoll dan it-tagħrif li ġej:

- i. isem l-isponser/l-originatur ta' l-istharrig;
- ii. isem l-individwu jew l-organizzazzjoni li mexxiet l-istharrig;
- iii. id-dati ta' meta sar l-istharrig;
- iv. biex l-informazzjoni tintqies tapplika għall-istharrig, irid jingħad kemm intalbu biex jiehdu schem f'dan l-istharrig u x'perċentwali minnhom irrifjuta li jiehu parti;
- v. biex l-informazzjoni tintqies tapplika għall-istharrig, x'marġni ta' żball jista' jkollu l-istharrig;
- vi. il-kliem eżatt ta' kull mistoqsija li għaliha ingħata t-tagħrif miksub;
- vii. il-marġni ta' żball, akbar minn dak rappurtat, li jista'

jkollha kull mistoqsija;

- viii. indirizz lil min tista' tikteb jew numru tat-telefon fejn tista' ċċempel, li jkunu juru l-indirizz u t-telefon fejn tista' tikkontattja l-isponser/l-originatur biex tikseb rapport bil-miktub ta' l-istharrig li jkun sar.

2.3. Dak li jkun inkarigat jagħmel l-istharrig għandu jagħti kopja miktuba tar-rapport bir-riżultati ta' l-istharrig lill-istazzjon tax-xandir, kif ukoll it-tagħrif kollu kif mitlub hawn taht, sakemm dan jista' jkollu x'jaqsam ma' l-istharrig:

- i. isem l-isponser/l-originatur ta' l-istharrig;
- ii. isem l-individwu jew l-organizzazzjoni li mexxiet l-istharrig;
- iii. id-dati ta' meta sar l-istharrig;
- iv. il-kliem eżatt ta' kull mistoqsija li għaliha ingħata t-tagħrif miksub;
- v. kif ingabret l-informazzjoni;
- vi. kemm kienet il-popolazzjoni li minnha ngabar il-kampjun;
- vii. id-daqs ta' l-ewwel kampjun u n-numru ta' nies ikkuntattjati għall-istharrig;
- viii. in-numru u l-perċentwali ta' nies ikkuntattjati li wiegħbu l-istharrig;
- ix. in-numru u l-perċentwali ta' nies ikkuntattjati li rrifjutaw jiehdu schem fl-istharrig;
- x. kif reġghu ġew kalkulati l-perċentwali meta thallew barra dawk li ma kkumentawx jew ma wiegħbux;
- xi. il-hinijiet ta' xi intervisti;
- xii. il-metodu ta' kif ittiched il-kampjun;
- xiii. in-numru ta' nies kuntattjati li ma setghux jintgħazlu;
- xiv. xi affarijiet oħra li thaddmu u setghu kellhom effett jew xi proċeduri oħra użati ta' normalizzazzjoni;
- xv. il-marġni ta' żball li jista' jkollu l-istharrig.

2.4. Programmi li jirrapportaw stharrig iridu wkoll jiżguraw li:

- i. qatt toqgħod fuq it-tifsir mogħti lir-riżultat ta' stharrig minn min jipublikah jew jorganizzah: ara x'kienu l-mistoqsijiet, l-informazzjoni u x-xejra;
- ii. qatt tuża kliem fl-istharrig li jista' jkattar it-twemmin aktar milli tabilhaq jisthoqqlu - ir-riżultati qatt ma "jippruvaw" jonkella "juru" iżda biss "jissuġġerixxu";
- iii. dejjem semmi l-marġni ta' l-iżball li jista' jkun hemm, u għandek tgħidu meta l-qabża bejn iż-żewġ kontendenti tkun fil-marġni ta' żball kombinat;
- iv. dejjem għid jekk l-istharrig ikunx sar bit-telefon;
- v. qatt ma għandek thoss li xi wicħed haquq jintgħazel

aktar bhala "siwi ta' ahbar".

2.5. Fil-programmi ghandu jithalla hin bizzejjed biex jinghataw id-dettalji kollha.

3. Stharrig bit-*Televoting* u l-Internet

3.1. Meta jsir stharrig bit-telefon (maghruf ukoll bhala "*televoting*" jew "*phone-in*") jew bl-internet (jigifieri, meta s-semmiegha jew it-tespettaturi jinghataw numru jew indirizz biex jirreġistraw il-vot), ghandu jkun jiftiehem car li billi r-rizultati jkunu nkisbu min-nies li wiehed ikun ga ghazel u mhux kif suppost b'xi kampjun maghzul statistikament, mhux bilfors ikunu jirraprezentaw il-popolazzjoni kollha. Meta wiehed jasal biex jaghti r-rizultati ta' stharrig bhal dan ghandu jahrab milli jsemmi frazjiet bhal, "il-bicca l-kbira tan-nies" u "il-pubbliku" aktar u aktar jekk b'dan il-kliem jista' jaghti impressjoni zbaljata li r-rizultat ta' l-istharrig seta' kien rapprezentattiv ta' l-opinjoni pubblika.

3.2. Dawn l-ahjar li jissejhu "stharrig tal-qlafat" ukoll jekk is-suggett ikun serju. Dawk il-programmi li jridu jhaddmuhom ghandhom jifhmu li fihom hafna nuqqasijiet. Ma jehdux kampjun ta' l-opinjoni: huma biss mezz fi programm biex juru certi opinjonijiet.

3.3. Ebda programm ma ghandu qatt jaghmel stharrig mit-telefonati biex jigbor taghrif serju dwar sapport ghal xi partit politiku. Jista' jkun li ghal affarijiet ohra l-istharri? bit-telefon jaghti rizultati interessanti u forsi wkoll li jimpressjonaw. Izda ma ghandux jinfiehem b'xi mod li rizultati bhal dawn jista' jkollhom xi tifsira aktar kbira.

3.4. Mistoqsijiet fl-istharrig bit-telefon iridu jkunu bi kliem meqjus u newtrali kif jitlob il-kontenut. Mistoqsijiet mgħawga jaghtu tweġibiet mgħawga.

4. *Vox pops*

4.1. Intervisti *vox pop* ma' nies fit-triq lanqas biss jaghtu hjiel ghal dak li tabilhaqq ikun qed jghid il-poplu. Jghoddu numru zghir wisq biex jistghu b'xi mod ikunu rapprezentattivi u fuq kollox lanqas huma maghzula bhala kampjun ta' kwota. Jista' jkun li l-*vox pops* tintuza kultant biex turi dak li jkunu qed jghidu n-nies fi stharrig maghmul sewwa dwar l-opinjoni pubblika. Jistghu wkoll jithaddmu f'diversi kontesti mhux politiċi sakemm ma jinghata ebda suggeriment li b'xi mod jistghu jirraprezentaw dak li tabilhaqq qed jahseb il-poplu bi hgaru. Ghaldaqstant kull meta ssir xi *vox pop* ghandu jinghad minn qabel li l-metodu li jkun qed jintuza ma ghandux valur xjentifiku u ghalhekk ma tistax toqghod fuqu.

5. Stharrig barra l-post tal-votazzjoni

5.1. L-istharrig li jsir barra l-post tal-votazzjoni (maghruf bl-Ingliż bhala *exit polls*) dakinhar stess meta n-nies tmur tivvota u li jipprova jara kif tabilhaqq in-nies tkun ivvutat, irid jixxandar wara li jaghmlu l-postijiet tal-votazzjoni; dan ghaliex jekk jixxandru waqt l-elezzjoni jew ir-referendum infushom, jistghu b'xi mod

jinfluwenzaw ir-riżultat ta' l-elezzjoni jew referendum apparti milli jkunu qed jiksru il-liġi Maltija.

6. Ma jista' jixxandar ebda stharrig fil-jiem minnufih qabel il-votazzjoni.

6.1. F'xi pajjiżi hemm regolamenti li ma jhallux jitqassmu riżultati ta' stharrig f'jum jew minnufih fil-ġranet ta' qabel l-elezzjoni. Il-ghan hu li bhalma jkun hemm waqfien ghal kollox fil-hidma politika "f'jum ir-riflessjoni", ghandha wkoll din il-liġi tghin lill-pubbliku biex jiehu deċiżjoni dwar kif ser jivvota bla ma jkollu x'jinfluwenzah minn barra, bhal nghidu ahna riżultati mbassra li jkunu qed jinghataw minn xi stharrig.

6.2. Ghaldaqstant ma jistghux jixxandru riżultati ta' ebda stharrig imsemmi hawn fuq li b'xi mod jistghu jikxfu l-identità ta' xi partit politiku jew xi kandidat jew ikunu favur jew kontra xi mistoqsija dwar referendum min-nhar it-Tnejn minnufih qabel il-votazzjoni sakemm jaghlqu kollha l-postijiet tal-votazzjoni.
